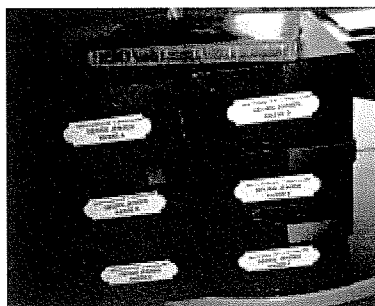

Privatarkiv nr. 60 Georg Jensen

2008, 2. og sidste aflevering

Indledning

Min far, Georg Jensen blev i slutningen af 1970'erne, som den eneste overlevende fra den syndikalistiske bevægelse, opsøgt af Therkel Stræde, der på det tidspunkt var ansat som studentermedhjælp i 'Arbejderbevægelsens Arkiv og Bibliotek' (ABA), samtidig med at han skrev speciale om "fagoppositionen". Min far tilbød at når han døde kunne Therkel Stræde arve hele hans politiske arkiv. Da Georg Jensen døde i 1979 var jeg klar over, at alt det skriftlige materiale, som min mor alle dage havde været imod, ikke ville få lov at blive længe i hans værelse. Sammen med min daværende veninde hentede vi det hele hjem til os, hvor vi sammen med Therkel Stræde foretog en grovsortering, der resulterede i, at han overdrog og registrerede den væsentligste del til ABA (se registratur, privatarkiv nr. 60)

Selv beholdt jeg i første omgang en del af mere privat art i det naive håb om, at jeg måske en dag kunne bruge det til noget, men med løfte om at ABA senere ville få det overdraget. Efter omkring 25 år er jeg nu selv nået en alder, hvor jeg føler, at det er på tide at få det sidste af arkivet ud af huset. Tanken om 'at bruge det til noget' er opgivet. Gennem de senere måneder har jeg derfor gennemgået materialet, sorteret dokumenterne emnemæssigt og lavet en oversigt over indholdet af de ialt syv folio-størrelse fiberkasser, det omfatter. I alt en stak på omkring 1,4 meter.

Under gennemgangen har jeg brugt en del tid på nærlæsning af især en række breve; en læsning, der har været meget givende m.t.h. baggrunden for og forståelsen af min egen opvækst som enebarn i en sær familie.

Flere steder fremsatte Georg Jensen gennem årene håbet om at et behjertet menneske, når han ikke var mere, samlede det hele sammen i en stor kasse og anbragte den på et sikkert sted. "Måske vil der så engang være nogen, der havde interesse for hvad han havde skrevet?", som han udtrykte det. På et tidspunkt var Johanne Juhl (se efterskrift) tiltænkt denne rolle. Det skulle dog ikke blive sådan, men her er kasserne.

I "*Min sidste Vilje*" (1914 m. tilføjelse 1925) udtrykker GJ bl.a. ønske om at der på hans grav blev lagt hvidløg. Det ønske blev også opfyldt.

Roskilde, August 2008

K. Frank Jensen
Sankt Hans Gade 20
4000 Roskilde
kfj@adslhome.dk
www.manteia-online.dk

ABA - Privatarkiv nr. 60 Georg Jensen

2008, 2. og sidste aflevering

Fotoalbum (protokolformat)

Kasse med diverse bøger

Kasse A

- notater, udkast m.v. vedrørende fredssag, (anti)militarisme mm)
- Landsorganisationen for Konsekvente Antimilitarister (jfr. E-10)
 - foreningens emaljedorsskilt
 - pakke med breve til GJ i Vestre fængsel, 1926 (jfr. C-8)
 - klicheer af GJ's håndskrift før og efter sultestrejke
- Militærnægtelse
- Syndikalisterne
- De arbejdsløses organisation D.A.O (jfr. F-V)
- Konrad Simonsen (jfr. A-I-3 brevskriverklister samt fotoalbum (KS's arbejdsværelse)
- Om socialisme
- Freco (jfr F-IV)

Kasse B

- Korrespondencer:
 - Max Petersen (jfr. A-I-3 tillæg til brevskriverliste samt fotoalbum)
 - Mary Jeppesen (jfr A-I-3 brevskriverliste)
 - Olga Guldager (ref. til Mary Jeppesen -sagen)
 - forfatterinden Tove Kjarval
 - Ellinor Midteng (jfr.A-I-3 brevskriverliste og fotoalbum)
 - breve til K. Frank Jensen
 - civilingeniør C.V.Walsøe (jfr. fotoalbum)
 - skuespillerinden Ingeborg Brams + udklip om samme
- det økonomiske system og privatøkonomien
- Een Verden (jfr. F-VI)
- Diverse tryksager
- Diverse udklip fra aviser
- Kuriosa (udklip, brochurer, annoncer om fredstiltag også program for grundlovsdagsfest 1945.
- Cykelsaddelpatent
- klager over hospitaler, hørecentral mm

Kasse C :

- Om at skrive (processen)
- Diverse manus og udkast:
 - om orden
 - om børn
 - Det evige Liv
 - Skypumpen
 - plan for trykning
 - om sukkersyge
 - om sindsstilhed
 - lev stærkt, dø ung (anmeldelse)
 - udkast til brev til Niels Bohr
 - Nældefeber
 - Hvordan bliver man lykkelig

- Du skal ikke begære (hørespilidé)
 - Samfundslivet i Kaos (tegnserieudkast)
 - Menneskene gnaver sjælen ud på hinanden
 - En ferieoplevelse
 - Falske Guder (diagram)
 - Nye veje ud af galskabens land
 - Tager du morgenrødens vinger på (hørespiludkast)
 - Lykkens Kongerige eller Ulykkens Kejserrige
 - Hvordan bliver man lykkelig
 - Gryet
 - En god gerning på befrielsesdagen
 - Vi går en lys og lykkelig tid i møde
 - Sylen
 - Harmoni (foredrag om vaner)
 - Tysklandstur
 - Timen er ikke kommet
 - Fra Bjerget (De nye Stentavler)
 - Mellem fem Stoppesteder
 - Væggene har givet efter
 - Mithras øjne
 - Hørebillede (hørespil-idé)
 - Der drysser et blad (forslag sendt til Statsradiofonien)
 - Blomsten og bien
 - Bidrag til 'Gøgeungen' (jfr. E-4)
 - Et møde (selvbiografisk skitse)
 - Når figentræet går ud
 - Der drysser et blad og atter et blad
- Selvransagelse, livslede, tvivl og drømme (jfr. D)
 - Slægen Minus eneste Plus - Ingen ved Hvorhen (jfr. E-5, E-8)
(udkast til selvbiografisk roman om opvæksten på, især, Christianshavn)

Kasse D :

- Det nye verdensbillede
 - Om religion
 - udklip og notater vedr. Ghandi og Indien. Østen/Vesten
 - Hypnose, occultisme mm (Kristnamurti, Hagstrøm m. fl.)
 - Om pranapraktik
 - GJ's annoncer vedr. mentalhygiejne og svar derpå
 - udklip vedr. psykoanalyse, her også eksemplarer af bladet Karakterkulturen (1930)
 - tegninger af GJ + betragtninger om kunst
- Diverse:
 - Opskriftsbog på forskæringer, Ilikørrfremstilling mv fra Schreiber & Co.' vinforretning, hvor GJ arbejdede som lagerforvalter
 - Tale til Sankt Hansbål 1950'erne
 - Foto af diverse værker af billedhuggeren J.H. Bregnø
 - Notesbog med citater fra diverse litteratur samt GJ's egne notater. Heri også GJ's postkort: "udpantningerne påbegyndes"
 - Notesbog 1914-16: notater om bl.a. alkoholisme, religion/kirke og syndikalisme
 - Dag- og regnskabsbog, påbegyndt 1. juli 1911
 - Analyse af en drøm (selvanalyse)
 - om oprydning

Kasse E

Mit Testamente (jfr. D)

- Testamente skrevet 18. nov 1929 på GJ's 36 års fødselsdag
- Min sidste vilje, 1914, 1925
- Annonceudkast, hvor GJ forsøger at afsætte sin hustru til en anden mand, der bedre kan tilfredsstille hendes borgerlige normer
- På Skillevejen (tanker 8. juli 1930)
- liste over GJ's stillingsbetegnelser gennem årene

Slægtspapirer: (jfr. D)

- Tanker omkring GJ's nærtstående broder Frank's død 8. september 1944,
- Lister over GJ's svenske slægtninge på mødrene side
- Tilladelse til frugthandelstade på Nørreport
- fotokopi af GJ's og Etly Jensen's dåbsattester samt deres vielsesattest

GJ og kvinderne

Korrespondencer med:

- *Signe Nielson* (også kaldet Lizzie eller Lisbet). Ca 1922. En svensk børnehjemsanbragt pige, som GJ tog sig af på forskellig vis, mens hun arbejdede som hushjælp nord for København.

- *Eva Gunder Christiansen* (kaldet 'Musse'), ca 1928 (jfr. A-1-3 brevskriverliste)
- datter af familie GJ kom hyppigt hos; på et tidspunkt beskyldte moderen (sekretær i kvindeligt arbejderforbund) GJ for at udnytte pigen og forbød ham at se hende. Relationen er beskrevet af GJ i et vedlagte manuskript 'Vindens datter'. Foto af mor og datter indgår.

- *Viola Petersen* 1930. En syg og hjælpeløs enlig kvinde, som GJ hjælper på forskellig måde

- *Helga S. Hansen* (HSH renskrev bl.a. diverse manus for GJ. (jfr. fotoalbum)

- *Johanne Juhl*, (f. 1904) , ca. 1929-30. af GJ kaldt JoJu, var en sygeplejeelev, som GJ traf under et ophold på Kommunehospitalet. Hun var GJ livs store kærlighed, som han aldrig glemte. Hun var venlig og positiv, men hun delte imidlertid og forståeligt ikke GJ's højtflyvende ideer om, at de to kunne arbejde sammen på at forbedre verden. Da hendes uddannelse var færdig emigrerede hun omkring 1934 til Argentina. Senere gift 'Bisp'. Så sent som i 1960'erne forsøgte GJ at opspore hende. Efter deres brud giftede GJ i desperation sig med:

- *Etly Karla Louise Jensen*, f. Jørgensen 1902 (GJ hustru)
I brevene fra før ægteskabet presser EJ på bl.a. for at GJ skal leje en lejlighed til dem, så de kan blive gift. Det blev de i 1931 til begges ulykke. To mere inkompatible mennesker fandtes næppe, men alligevel fortsatte ægteskabet indtil GJ døde.
Heri også et manuskript: 'Barnet viser vejen'.

- Udateret kladderhefte med tanker om en kvinde, der måske kan være *Julia Vøldan* født Engum (jfr. A-1.3 brevskriverliste og A.1.3 Julie Voldan (skulle være Vøldan).

- Udateret brev 'Til den Ensomme' tilegnet *Therese Andersen*.

- Uafsendt brev til *Selma Prien*, ca. 1962 (jfr. A.1.3 brevskriverliste)

Herudover indeholder lægget en række notater og tanker om attrå, begær, sex og kærlighed. Endvidere et påbegyndt manuskript, 'Miodi', (Mig Og Dig) om kærlighed og sex, som på daværende tidspunkt nok ville være betegnet som pornografisk).

Kasse F

- materiale vedr. Dybvad Brockman og bladet Samfundsliv (jfr. A-I-1 brevlister)

Efterskrift

Min far, Georg Jensen, født 1893, kom fra et forarmet hjem med ialt fem søskende plus en tvillingesøster, der døde ved fødslen. De blev alle sat til at tjene til livets ophold fra 10-12 års alderen med budpladser og lignende og ingen af dem fik en uddannelse. Min farfar var bl.a. havnearbejder og ind i mellem "handelsmand", hvad det så end var, men ihverfald havde han da hest og vogn. På sine ældre dage, efter han var blevet skilt fra min farmor, som var af svensk afstamning, blev han kirketjener/graver i Holmens Kirke.

På et ret tidligt tidspunkt engagerede min far sig politisk igennem Syndikalistbevægelsen, hvis ugeblad "Solidaritet", han blev tilknyttet. Vi har stadig her i huset hans gamle klodsede skrivebord fra bladet, som fulgte ham gennem hele livet. Nogen uddannelse fik han aldrig, "Sagen" og "sagerne" betød alt for ham og han levede af mere eller mindre tilfældige job og understøttelser indtil han, adskillige år efter en alvorlig ulykke på Valby Gasværk, hvor han arbejdede i en periode, nåede til at oppebære invalidepension, som det hed dengang. Han var, hvad jeg vil kalde naivt idealistisk og havde den forestilling, at hvis bare man kunne få folk i tale, ville de indse, hvad der var rigtigt. Mht kvinder var han også idealistisk, naiv og urealistisk. Han påtog sig at hjælpe en række kvinder med "at ordne deres sager", mest markant måske Mary Jeppesen (g.m. ejeren af Jeppesens rammefabrik), der at sine børn blev umyndiggjort, fordi hun brugte af sin store formue for at understøtte trængende. Men også nogle forarmede tjenestepiger, bortløbne døtre m.fl. tog min far sig af. Hans store håb var, at de ville hjælpe ham og styrke ham i sin kamp for "sagen"; om der var seksuelle undertoner i disse bekendtskaber er uklart, men det var der vel i nogle af tilfældene. Han havde en stor bekendtskabskreds og traf og kendte mange; fra min barndom husker jeg at hver gang vi skulle i byen traf han bekendte på gaden eller i sporvognen. Mange af hans tidlige medkæmpere i den politiske bevægelse fandt senere deres plads i offentlige samfundsmæssige relationer.

I slutningen af 1920'erne lå han på hospitalet, hvor han traf en sygeplejerske, Johanne, som han forelskede sig vildt i, men stadig med det store urealistiske og naive håb om, at hun kunne/ville hjælpe ham med "arbejdet", dvs med at frelse menneskeheden. Hun var dog fornuftigvis realistisk og selv om de et stykke tid vedligeholdt en tæt korrespondence (ofte flere gange daglig, som posten blev omdelt dengang) afbrød hun i sidste ende forbindelsen. Han glemte hende aldrig og så sent som omkring 1960 forsøgte han gennem folkeregisteret at opspore hendes adresse for at tilbagesende hendes breve. Hun var imidlertid allerede i 1934'erne emigreret til Argentina. Han havde forseglet brevene og anmodet om at de blev brændt af den, der fandt dem, hvilket ønske jeg dog ikke har opfyldt.

Umiddelbart efter adskillelsen fra Johanne Juhl traf han min mor, Etlly Karla Louise Jørgensen, f. 1902, vist nok gennem en Hans Peter Hansen (kaldet HP) som var søn af min mors halv- eller kvartsøster. HP indgik i kredsen af min fars bekendtskaber og optræder flere gange i det afleverede fotoalbum. Mine forældre blev gift i 1931. GJ har noteret, at han giftede sig "på grund af medlidenhed". Vel ikke det bedste grundlag for et ægteskab, og det skulle også vise sig at blive temmeligt katastrofalt, selvom de fortsatte ægteskabet til han døde i 1979. Min mor var så absolut noget af det mest diamentralt modsatte af min far. Selv om, eller måske på grund af at hun, som sine to en del ældre søstre, var et "uægte" barn; noget der plagede hende resten af livet. Som far til mindst en af de tre søstre er nævnt en Rasmus Mose Jensen Mouri, en ret sær person, der ejede en boghandel i København (Gothersgade) kaldt "Store Nordiske Videnskabs Boghandel" og som også udgav et tidsskrift: "Aktor og Defensor". Hele min mødrende familiesammenhæng er der imidlertid megen uklarhed omkring. Min mors ældre søstre emigrerede begge tidligt til USA, og deres børnebørn er den eneste gren af både min fars og mors familie jeg stadig har lidt kontakt med.

Min mor havde meget småborgerlige idealer. Hun ville have en mand, der hver uge kom hjem og afleverede ugelønnen (at den var lille betød ikke så meget), som hun følte sig som den bedste til at administrere. Større ambitioner havde hun nok ikke, selvom hun grundlæggende var velbegavet, interesseret og læste en del. I det hele taget ville hun have en mand, der ikke adskilte sig fra mængden. Det fik hun ikke; sådan var og blev GJ aldrig. Derfor var jeg det meste af min barndom vidne til en lang uoverensstemmelse mellem to dybt uforligelige mennesker. Af breve fra før de blev gift fremgår, hvordan hun allerede da forsøgte at presse ham ind en rolle, hvor han ikke ønskede at være, ved fx at insistere på, at han nu skulle få lejet en lejlighed, så "vi kan få vores eget". I hendes alderdom havde min mor fortrængt alle stridighederne. "Vi har aldrig skændes" var hendes faste udsagn. Min opfattelse var, og er, at de altid skændtes. En kendsgerning min far ofte bebrejdede sig selv i de mange notater han skrev, hvor han beklagede at han ikke havde bedre styr på sit temperament. I det hele taget skrev min far ustandseligt. Jeg ser ham altid siddende ved det gamle skrivebord eller liggende på en sofa, med en blyant - og senere en kuglepen - og en blok i hånden. Som min meget ældre fætter sagde, da han var 8-10 år og blev spurgt om, hvad hans onkel lavede: "...han er sådan halvvejs til digter...". GJ forsøgte sig med hørespiludkast, en lang beretning om sin opvækst på Christianshavn, betragtninger over alt muligt, såsom "Pengeens Væsen", notater af personlig art, som det evindelige pengeproblem, følelserne af mindreværd og utilstrækkelighed osv, uden at noget af det dog blev publiceret.

Tidligt engagerede min far sig i "Foreningen af Konsekvente Antimilitarister" og omkring 1925 afsønde han en fængselsstraf for at nægte militærtjeneste. Efter en sultestrejke, som senere førte til loven om militærnægterlejrene, blev han løsladt.

Da jeg var to år flyttede vi til Fredensborg, hvor min far var engageret i Danmarks første forsøg på et arbejdskollektiv, "Fredensborg Cooperationen" (FRECO). På en grund, stillet til rådighed af sølvsmiden Just Andersen til "De Arbejdsløses Organisation" (D.A.O.), byggede deltagerne hver deres lille træhus og deltog i arbejdet på et fælles værksted, hvor man bl.a. fremstillede trælegetøj, som en lang række af diverse legetøjsdyr udskåret i kraftig finér og malet i "bløde" farver. To overlevende af disse dyr har jeg nylig afleveret til Fredensborg lokalarkiv. Min mor kunne ikke lide "de andre originaler" i kollektivet, som hun kaldte dem, og boede derfor i en lille lejlighed i Fredensborg. Min mor kunne i det hele taget ikke lide min fars omgangskreds. Engang, husker jeg, var hun fortrædelig over at Broby Johansen dukkede op: "Sådan en vildmand vil jeg ikke se her...." De VAR uforenelige, og de blev ved med at være det i næsten 50 år.

I min barndom var det altid min far, der tog mig med rundt til museer, det kongelige bibliotek, på ture og hvad han nu syntes. Min mor var stort set aldrig med; hun var tit syg af en stofskifte sygdom, men egentlig tror jeg ikke hun havde lyst.

Efter 2. verdenskrig viede min far sig især i fredsorganisationers arbejde, bl.a. som aktiv i den internationale "Een Verden". Han var idealist til det sidste.

K. Frank Jensen